

CA NGỢI PHÁP GIỚI

Tác giả: Bồ tát Long Thọ

Nhật Hạnh-Tenzin Yangchen

Chuyển từ Tạng sang Việt ngữ

Tiếng Phạn: Dharmadhātustotra

Tiếng Tạng: Choying toepa

Tiếng Việt: Ca ngợi Pháp giới

Kính lễ Thánh đồng tử Văn Thù

1 Không biết tất cả pháp nào
Sẽ luân hồi trong ba cõi
Con xin đánh lễ pháp giới
Ở trong tất cả chúng sinh.

2 Vì để thanh tịnh hóa những gì
Là nguyên nhân của luân hồi
Thanh tịnh này là niết bàn
Cũng chính là pháp thân.

3 Như khi hòa lẫn trong sữa
Thì không thấy tinh chất của bơ
Cũng vậy, hòa lẫn với phiền não
Thì không thấy pháp giới.

4 Như tinh lọc chất sữa
Được tinh chất bơ thuần khiết
Cũng vậy, tịnh hóa các phiền não
Được pháp giới rất thuần khiết.

- 5 Như ngọn đèn ở trong bình
Không tỏa chút ánh sáng
Cũng vậy, ở trong bình phiền não
Thì chẳng thấy pháp giới.
- 6 Chiếc bình làm thủng lỗ
Ở bất kỳ phương hướng nào
Thì ngay ở phương hướng ấy
Sẽ tự nhiên phát sáng.
- 7 Khi nào kim cang định
Đập vỡ chiếc bình ấy
Thì khi đó ánh sáng
Chiếu tỏa khắp không gian.
- 8 Pháp giới vốn không sinh
Chẳng bao giờ hoại diệt
Mọi thời chẳng nào phiền
Vô nhiễm ở ban đầu, giữa và cuối.
- 9 Giống như ngọc lưu ly
Tỏa sáng khắp mọi thời
Nếu đặt ở trong đá
Thì không thể tỏa rạng.
- 10 Giống vậy, phiền não ngăn che
Pháp giới cực vô nhiễm

Không chiếu sáng cõi luân hồi
Nó sẽ tỏa sáng trong niết bàn.

11 Nếu giới¹ tồn tại, qua việc tinh luyện
Sẽ thấy được vàng tinh khiết
Nếu giới không tồn tại, thì việc gì
Chỉ sinh ra phiền não.

12 Như hạt lúa không phải gạo
Khi còn bọc trong vỏ² trấu
Cũng vậy, bị phiền não bao bọc
Không được gọi là Phật.

13 Như hạt lúa bóc khỏi vỏ trấu
Sẽ thấy được hạt gạo chính nó
Cũng vậy, thoát khỏi phiền não
Pháp thân hiện rõ ràng.

14 Nói cây chuối không có lõi
Là thí dụ cho thế gian
Những tinh túy quả của chuối
Là vị ngọt, ta có thể dùng.

15 Bóc cái vỏ phiền não
Ra khỏi luân hồi không cốt lõi

¹ Như Lai Tạng, Phật tánh.

² Hạt lúa ấy không thể ăn.

Quả của nó chính là Phật
Chuyển thành cam lồ của chúng sinh.

- 16 Cũng vậy, tất cả hạt giống
Cho ra quả giống với nhân
Người trí nào có thể chứng minh
Có quả mà không có hạt giống.
- 17 Thừa nhận giới³ này là hạt giống
Là điểm tựa của tất cả pháp
Theo trình tự tịnh hoá
Sẽ đạt được quả vị Phật.
- 18 Mặc dù mặt trời, mặt trăng là vô nhiễm
Nhưng bị năm chướng: áng mây,
Khói, sương mù, mặt la-hầu⁴
Và bụi bặm, v.v... che khuất
- 19 Cũng vậy, ánh sáng tâm quang minh
Bị năm chướng ngăn che
Là tham dục, ác ý, lừa dối, kiêu
Kích động trạo cử và nghi ngờ.
- 20 Ví như lửa làm sạch vải
Bị nhiều vết bẩn làm bốc mùi

³ Như lai tạng, Phật tánh.

⁴ Sao La-hầu che khuất mặt trời mặt trăng

Dem đặt vào trong lửa
Đốt cháy mùi nhơ mà không cháy vải.

- 21 Cũng như ánh sáng tâm quang minh
Có mùi dơ của tham dục, v.v...
Lửa trí tuệ đốt cháy phiền não
Nhưng không đốt cháy ánh sáng.
- 22 Kinh dạy về tính không
Đấng chiến thắng dạy bao nhiêu lời
Tất cả nhằm loại trừ phiền não
Mà chẳng làm hư hoại giới-Phật tính.
- 23 Như nước nằm sâu trong lòng đất
Tinh khiết không tạp nhơ
Cũng như trí tuệ trong não phiền
Tinh khiết không tạp nhơ.
- 24 Bởi vì pháp giới không là ngã
Chẳng phải nam cũng chẳng phải nữ
Giải thoát mọi đối tượng nắm bắt
Làm sao gán cho là cái ngã?
- 25 Không thấy đối tượng nam và nữ
Trong tất cả pháp của không tham
Vì dạy chúng đệ tử bị tham dục mù quáng
Mà nói là người nam và người nữ.

- 26 Nói: vô thường, khổ và không
Là ba việc luyện tâm
Pháp vốn không tự tính
Là pháp luyện tâm tối thắng.
- 27 Như hài nhi mang trong bụng
Nhưng vẫn chưa thấy được
Cũng như bị phiền não ngăn che
Không thể thấy pháp giới.
- 28 Khái niệm về “tôi” và “của tôi”
Lý do, tưởng về danh
Bốn khái niệm phân biệt đang sinh
Cũng sẽ sinh và đã sinh.
- 29 Thệ nguyện của chư Phật
Không trình hiện cũng không hình tướng
Thâm nhập vào tự chứng biết
Phật với pháp tánh⁵ thường hằng.
- 30 Như sừng trên đầu thỏ
Vọng chấp nên chẳng có
Tất cả pháp cũng như vậy
Vọng chấp nên chẳng phải có.

⁵ Bốn tánh, chân như

- 31 Như bản thể của hạt cực vi tế
Sừng bò cũng không thể thấy
Cũng như trước và sau cũng vậy
Làm thế nào gán cho nó?
- 32 Do phụ thuộc sẽ sinh khởi
Do phụ thuộc sẽ hoại diệt
Nếu một (trong hai phụ thuộc) không có mặt
Làm sao người ngây thơ có thể phán xét?
- 33 Dùng sừng thỏ và sừng bò thí dụ
(Cả hai đặc tính gán đặt)
Đức Như Lai chứng minh
Các pháp là trung quán.
- 34 Nhìn hình ảnh phản chiếu
Của mặt trời, trăng, sao
Hiện ở bề nước trong
Tính viên mãn cũng vậy.
- 35 Thiện lành đầu, giữa, cuối
Không lừa dối, kiên định
Nhưng gì là vô ngã
Làm sao cho là “ngã” và “của ngã”.
- 36 Như nói là nước nóng
Vào thời gian mùa xuân

Như nói là nước lạnh
Vào thời gian mùa đông.

- 37 Lưới phiền não che tâm
Thì gọi là chúng sinh
Tâm thoát khỏi phiền não
Thì gọi là Phật đà.
- 38 Nương vào hình sắc và con mắt
Phát sinh sự trình hiện vô cấu nhiễm
Từ không sinh, không diệt
Chúng biết được pháp giới.
- 39 Dựa vào tai và âm thanh
(Khởi sinh) nhận thức thuần tịnh
Ba điều này là bản chất pháp giới của vô tính
Với phân biệt mà nghe.
- 40 Ngửi được nhờ mũi và mùi
Đó là dụ cho không hình sắc
Cũng vậy nhận thức của mũi
Là khái niệm phân biệt về pháp giới.
- 41 Tự tính rỗng không của lưới
Yếu tố giới của vị nếm cũng không
Là bản thể của pháp giới
Không ở trong nhận thức vị nếm.

- 42 Bản thể của thân thanh tịnh
Và thể tính duyên của sự xúc chạm
Vượt ngoài các điều kiện – duyên
Được gọi là pháp giới.
- 43 Khi loại bỏ sự phân biệt và khảo sát
Đối với các pháp thuộc về ý thức
Nên tu tập pháp giới
Các pháp tự tính không.
- 44 Vị du già nhận biết
Các pháp theo cách này
Qua thấy, nghe, ngửi, nếm và xúc chạm
Là (chứng biết) toàn diện thể tính.
- 45 Mắt, tai, mũi và lưỡi
Thân và ý cũng tương tự
Sáu xứ vốn thanh tịnh
Chính là thể tính chân như.
- 46 Thấy tâm hai tướng trạng
Như là thế gian, xuất thế gian
Luân hồi do chấp ngã
Tự chứng biết là chân như.
- 47 Đoạn hết tham dục là niết bàn

Loại trừ sân giận và si mê
Đoạn diệt chúng là thành Phật
Làm nơi nương nhờ của tất cả chúng sinh.

48 Từ biết và không biết
Tất cả trong thân này
Tưởng phân biệt của mình trói buộc
Nếu biết bản thể thực sự sẽ giải thoát.

49 Bờ-đề chẳng gần xa
Không đi cũng không đến
Bị kẹt trong phiền não
Là thấy hoặc không thấy.

50 An trú trong ngọn đèn trí tuệ
Chuyển thành tịch tịnh tối thắng
Vì thế nhiều kinh dạy rằng
Hãy an trú để quán sát bản ngã.

51 Sức mạnh của mười lực
Gia trì cho các phàm phu ngây thơ
Như những ngày trăng non
Chúng sinh còn phiền não
Thì không thấy Như Lai.

52 Giống như các ngọc quý
Thấy nước biển khô cạn

Người bị vô minh che khuất
Nghĩ rằng chư Phật không tồn tại.

53 Thế tôn phải làm gì
Với người thấp kém, thiếu phước
Như đặt viên ngọc quý nhất
Trong tay của người mù.

54 Đối với chúng sinh làm phước
Thì đức Phật hiện ở trước họ
Với ba mươi hai tướng quý rực rỡ
Chói sáng với oai nghiêm.

55 Sắc thân của đấng Hổ chủ
Trụ lại trong nhiều kiếp
Để điều phục các đệ tử
Pháp giới sẽ thành khác biệt.

56 Biết chính xác đối tượng của tâm
Nhận thức sẽ đi vào đó
Tâm tự chứng biết thanh tịnh
Trụ vào thể tính của các địa.

57 Nơi tối thắng của Đại Tự tại
Mật nghiêm sát độ nguy nga
Nhận thức cả ba⁶ phương diện

⁶ Trụ vào thể tính của các địa, nơi tối thắng của Đại Tự Tại và Mật Nghiêm sát độ nguy nga

Sẽ hòa lẫn thành một, ta⁷ nói.

- 58 Đại Tự tại vô lượng thọ
Nguyên nhân của thọ mạng kiếp là gì?
Toàn tri⁸ nếu ở trong phàm phu thơ đại
Đa dạng⁹ nếu ở trong Thánh giả.
- 59 Ngoại cảnh chúng sinh giới
Cũng trụ kiếp vô lượng
Thọ mạng cũng sẽ được bảo hộ
Trụ trong sinh mạng của hữu tình.
- 60 Chính là nguyên nhân không cùng tận
Quả của những gì không cùng tận
Do không còn trình hiện
Khéo nhập vào thiện huệ.
- 61 Đừng nghĩ rằng bồ đề¹⁰ xa vời vợi
Cũng không nên nghĩ là gần
Không xuất hiện sáu đối tượng¹¹
Là nhận biết thực tại đúng đắn.
- 62 Giống như nước hòa với sữa
Ở trong cùng một vật chứa

⁷ Đức Long Thọ

⁸ Ứng hoá thân

⁹ Báo thân

¹⁰ Giác ngộ

¹¹ Sắc, thanh, hương, vị, xúc và pháp

Con ngỗng chiết sữa uống
Không uống nước còn lại.

- 63 Cũng vậy, phiền não bị bao phủ
Và trí tuệ cùng ở trong một thân này
Ví dụ già lấy trí tuệ
Và loại bỏ vô minh.
- 64 Khi nào còn chấp “tôi” và “của tôi”
Thì vẫn còn vọng tưởng bên ngoài
Khi thấy hai phương diện vô ngã
Sẽ tiêu diệt hạt giống của cõi hữu.
- 65 Bởi vì (pháp giới) là nền tảng cho Phật
Niết bàn, tịnh, thường, thiện
Bởi vì phàm phu trẻ con chấp có hai (ngã)
Ví dụ già trụ ở trong không hai.
- 66 Bổ thí nhiều hạnh khó làm
Giới nghi thâm phục hữu tình¹²
Nhẫn nhục làm ích lợi chúng sinh
Cả ba điều này sẽ phát triển giới.
- 67 Tinh tấn với tất cả pháp
Tâm nhập vào thiền định
Thường nương vào trí tuệ

¹² Nhiêu ích hữu tình giới

Những điều này làm mở rộng bồ đề.

- 68 Phương tiện với trí tuệ
Thệ nguyện được thanh tịnh
Chủ quyền về mãnh lực, trí tuệ
Bốn¹³ pháp khiến cho giới phát triển.
- 69 Không đánh lễ tâm bồ đề
Nói những lời xấu ác
Nếu không có bồ tát
Pháp thân không khởi sinh.
- 70 Người ghét hạt của cây mía
Nhưng muốn thưởng thức vị đường ngọt
Không có hạt cây mía
Thì sẽ không có vị đường ngọt.
- 71 Hạt cây mía nhờ vào việc bảo vệ
Chăm sóc và nuôi dưỡng
Từ đó sẽ gặt hái vị đường mía
Đường tinh luyện, đường thuốc.
- 72 Khéo bảo hộ tâm bồ đề
Chăm sóc và nuôi dưỡng
Từ đó sinh ra và xuất hiện
A-la-hán, Duyên giác, chư Phật.

¹³ Phương tiện, thệ nguyện, mãnh lực và trí tuệ

- 73 Ví như người nông dân
Nông phu giữ gìn hạt lúa giống, v.v...
Cũng vậy, người tin cầu thừa tối thắng
Được các bậc Dẫn đạo¹⁴ bảo hộ.
- 74 Như mười bốn ngày trăng khuyết
Nhìn thấy một phần nhỏ mặt trăng
Cũng vậy, người tin cầu thừa tối thắng
Nhìn thấy một phần nhỏ Phật thân.
- 75 Ví như thấy trăng non
Lớn dần từng sát na, sát na
Cũng vậy, thấy chư vị ở các địa
Theo trình tự phát triển.
- 76 Như ngày mười lăm thượng huyền
Vầng trăng sẽ tròn đầy
Cũng vậy, cứu cánh của các địa
Pháp thân viên mãn và sáng chói.
- 77 Thường tin cầu kiên định
Đối với Phật, pháp, tăng
Tâm này đã chân chánh phát khởi
Sinh rồi lại sinh, không thối chuyển.

¹⁴ Đức Phật

- 78 Loại sạch nền tảng của pháp đen¹⁵
Khéo nắm giữ nền tảng của pháp trắng¹⁶
Khi đó biết chính xác (pháp giới)
Nên được gọi là Hoan hỷ¹⁷.
- 79 Ô nhiễm thường vấy bẩn
Bởi nhiều loại như là tham dục, v.v...
Những ai không ô nhiễm, thanh tịnh
Được gọi là Ly cấu địa.
- 80 Do đoạn tuyệt lưới phiền não
Trí tuệ vô nhiễm rực sáng
Xua tan vô lượng bóng tối
Gọi là Phát quang địa.
- 81 Ánh sáng thuần khiết thường tỏa rạng
Loại trừ sự hỗn loạn
Ánh sáng trí tuệ xoay quanh
Địa này là Diệm huệ.
- 82 Chiến thắng tất cả môn khoa học,
Kỹ nghệ, công xảo, các thiên định
Và những phiền não rất khó trừ
Nên gọi là Nan thắng.

¹⁵ Bất thiện

¹⁶ Thiện

¹⁷ Hoan hỷ địa

- 83 Ba loại Bồ đề giác ngộ
Bao hàm mọi viên mãn
Diệt trừ hết sinh và diệt
Địa này là Hiện tiền.
- 84 Lưới hào quang phát ra
Tất cả tạo thành vòng tròn
Vượt qua biển luân hồi
Gọi là Viễn hành địa.
- 85 Được chư Phật bảo hộ
Nhập vào biển trí tuệ
Không cần nỗ lực tự nhiên thành
Ma quân không thể lay chuyển – Bất động.
- 86 Trong tất cả trí vô ngại giải
Biện tài pháp vô ngại
Vị du già đó đã đến đích
Địa ấy là Thiện huệ.
- 87 Thân của bản thể trí tuệ này
Đồng với hư không vô cấu nhiễm
Nhờ sự nắm giữ của chư Phật
Tất cả Pháp vân¹⁸ sinh khởi.
- 88 An trú trong pháp xứ của chư Phật

¹⁸ Pháp vân – Bồ tát địa thứ mười

Nắm giữ toàn triệt thành quả của thực hành
Sẽ chuyển hóa toàn diện vị trí¹⁹.
Được gọi là pháp thân.

- 89 Giải thoát khỏi thói quen tập khí
(Pháp thân) không thể nghĩ bàn
Tuy có suy lường về tập khí của luân hồi
Bạn hoàn toàn không thể suy lường
Ai có thể nhận biết bạn?
- 90 Vượt ngoài đối tượng hoạt động của lời nói
Chẳng phải đối tượng hoạt động của mọi giác quan
Ý thức chúng biết được
Con xin ca ngợi và kính lễ
Những gì đáng tán lễ.
- 91 Tuần tự đi theo cách này
Những người con rất lừng danh của Phật
Trí tuệ của mây pháp
Sẽ thấy pháp tính rỗng không.
- 92 Khi nào tâm rửa sạch hoàn toàn
Vượt thoát bầy luân hồi
Sẽ ngồi nơi bảo tòa
Bản thể hoa sen lớn.

¹⁹ Địa.

- 93 Ánh sáng của nhiều cánh sen quý
Với nhụy hoa tuyệt đẹp
Hàng triệu triệu hoa sen
Xoay quanh khắp tất cả.
- 94 Mười lục thì tràn đầy
Vô úy làm đẹp lòng
Pháp Phật không thể nghĩ bàn
Không hý luận thì không có suy giảm.
- 95 Nhờ thực hành xuất sắc hết thảy đạo lộ
Tích lũy nhiều phước trí
Trăng tròn được bao quanh
Bởi các vì sao lấp lánh.
- 96 Mặt trời trong tay Phật
Ngọc trong suốt rực sáng
Truyền quán đánh cho người con lớn
Được ban cho mọi quán đánh.
- 97 Vị đại du già an trú nơi đó
Dùng mắt thiên thần nhìn thấy
Các thế giới thấp kém do si mê
Khổ đau trong nỗi sợ hãi và tán loạn.
- 98 Các ánh sáng từ thân
Phát sáng mà chẳng cần nỗ lực

Mở cửa cho những ai
Ở trong bóng tối của si mê.

99 Đưa các vị hữu dư niết bàn
Muốn vào vô dư niết bàn
Ở đây là niết bàn
Tâm không còn ô nhiễm.

100 Tất cả hữu tình không thực thể
Bản chất đó cũng là đối tượng hoạt động
Thấy điều này là bỏ tất hùng lực
Pháp thân cực vô cấu.

101 Pháp thân vô cấu nhiễm
Ở trong biển trí tuệ
Giống như nhiều ngọc quý
Thoả mãn khát vọng của chúng sinh.

Ca Ngợi Pháp Giới

Do Thánh Long Thọ soạn tác.

Khempo Upādhyāya Kṛṣṇa Paṇḍita người Ấn cùng dịch giả Tsültrim
Gyalwa chuyển dịch từ Phạn sang Tạng ngữ.

Sài gòn ngày 16/12/2023.